

Quo vadis Katalónia?

10.17047/HADTUD.2015.25.E.39

Rezümé

Katalónia évszázadok óta Spanyolország egyik legfejlettebb része. Európai Uniós viszonylatban is a gazdagabb területek közé tartozik. Napjainkban viszont egyre inkább felerősödik a katalánok függetlenedés iránti vágya. Tanulmányomban azokra a kérdésekre keresem a választ, hogy milyen okokra vezethető vissza ez a folyamat, és van-e realitása egy független Katalán Köztársaságnak.

Kulcsszavak:

Katalónia, függetlenedési törekvések, esély a függetlenségre

Kiss, Adrienn

Quo vadis Katalónia?

Abstract:

Catalonia is one of the most advanced parts of Spain. In relation to the European Union, Catalonia still belongs to the prosperous territories. However, nowadays there is a more increasing desire for an independent Catalonia. In this paper I investigate the reasons of this process and the chance of realization of an independent Catalan Republic.

Keywords:

Catalonia, intention of independence, chance of realization of independence

Katalónia ma Spanyolország egyik autonóm tartománya, de a katalán lakosság jelentős része a jövőben a független Katalán Köztársaságban képzei el a jövőjét. Mi lehet az oka a katalánok függetlenségi törekvéseinek és van-e realitása e törekvéseknek? Tanulmányomban ezekre a kérdésekre keresem a választ.

Történelmi előzmények

Katalónia mai területe már 80 000 éve is lakott terület volt. Az i.e. V. évezredben állattenyésztő és földműves népek éltek itt, majd Afrika felől ibérek érkeztek a térségbe az i.e. VII. században, akik keveredtek az őslakosokkal. Az i.e. VII. században a görögök hoztak létre településeket a tengerparton (például Tarragona). Az i.e. VII. században pedig a punok és a föníciaiak próbálták meghódítani a területet. Aztán görög kereskedők hívták be a rómaiakat és Katalónia egészen az V. századig római provincia volt.

A rómaiak után, a terület a vizigótok uralma alá került. Az itt letelepedő gótok Arnulf vezetésével megalapították Gothalaniát (azaz Katalóniát). A gót uralmat az arabok követte. Az arabok 710–718 között foglalták el Tarif Ibn Malik vezetésével a területet. Miután az arabokat kiűzték a területről, a Frank Birodalom része lett 801-ben. Ezt követően, 847-ben Szőrös Wilfred megalapította a Barcelonai Grófságot.

A XII. század elején a kis grófságok Barcelona grófjának uralma alatt egyesültek. 1137-ben a terület az Aragónia királyság része lett, miután Barcelona grófja Ramon Berengár feleségül vette Petronila aragóniai királynőt. A házasság révén Aragónia hercegévé vált, és egyesítette Aragóniát és Katalóniát. Az

Aragóniai–Barcelonai ház királyai a Földközi-tengeren terjesztették ki az uralmukat, elfoglalták Szicíliát, Szardíniát¹ és Korzikát is.

1479-ben Kasztíliai Ferdinánd és Aragóniai Izabella házasságával létrejött a spanyol királyság. Katalóniának az egyesülés ellenére is sikerült megőriznie nyelvét és alkotmányát is.

IV. Fülöp uralkodása alatt, a spanyol–francia háború idején, a területet sújtó adók miatt a katalánok fellázadtak, amit a király leverte.

1640–1652 között IV. Fülöp katonaság felállítását rendelte el a franciaországi háborúhoz (1640-1652) és súlyos adókkal sújtotta a népet. Lázadás tört ki, de a király leverte. 1652-ben viszont a terület a franciák uralma alá került és később, 1659-ben a franciákkal vívott háborúban Katalónia elvesztette északi területeit.

V. Fülöp csapatai 1714-ben elfoglalták a területet és betiltották a katalán nyelvet. Katalónia véglegesen a Napóleon császár elleni függetlenségi háború idején egyesült Spanyolországgal.

A spanyol örökösödési háború² jelentős változást hozott Katalónia helyzetében, ugyanis a XIX. századig – bár Katalónia a spanyol királyság része volt – politikai és pénzügyi autonómia is megillette. A spanyol örökösödési háború idején Katalónia a vesztes fél oldalán állt, ami miatt sok privilégiumát elvesztette. Az új spanyol kormány feloszlatta a katalán parlamentet és pénzügyi kiváltságait megszüntette.

A katalán autonómia-törekvések kialakulása

Ahogy Európa több államában, így a XIX. században Katalóniában is feléledtek a nemzetiségi mozgalmak. Ennek egyik nagyon fontos alapját adta, hogy a katalán terület sokkal jobban fejlődött, és iparosodott, mint Spanyolország többi része.

A XIX. század elejére tehető a *katalanizmus*, azaz a katalán újjászületés kialakulása, ami kezdetben csak történelmi, irodalmi és kulturális mozgalom volt. Viszont a XIX. század közepétől – különösen az 1868-as forradalom bukása után – nyíltan politikai irányt vett, s Katalónia számára önkormányzat elérését célozta a liberális spanyol államon belül.³

A kora újkorban Katalónia fontos gyapjútermelő és gyapjúruha-gyártó központ volt. A 19. századra a terület könnyűipara hatalmas sikerrel terjeszkedett a pamuttextil piacon is. A textilipar robbanásszerű fejlődése nyomán gyárak születtek és megnövekedett a munkásosztály létszáma. Európa többi ipari körzetéhez hasonlóan ez a szakszervezetek és a radikális baloldali politika fejlődésével járt együtt. A 20. században az iparosodott Katalóniában a szakszervezetek, valamint a baloldali és demokratikus irányzatok összeütközésbe kerültek a Kasztíliaiban és Navarrában erős szélsőjobboldali ideológiákkal.⁴

A XX. század elején már egyes tartományok viszonylagos önkormányzati szabadsággal rendelkeztek. Az első autonómia-területek pedig a második köztársaság idején (1931–1936) alakultak meg. A Katalán autonómia 1932-ben jött

¹ Érdekeség, hogy Algheróban, Szicília egy jelentős városában még ma is beszélnek a katalán nyelv egyik elszigetelt változatát.

² A spanyol örökösödési háború 1703 és 1711 között zajlott, a háború célja a spanyol trón megszerzése volt az örökös nélkül elhunyt a Habsburg II. Károly után.

³ Sipos Katalin: Katalónia: az autonómia-státutum 2006-os reformja: történelmi előzmények, jog háttér. http://bgazrt.hu/dbfiles/blog_files/3/0000000303/Sipos%20Katalin%20-%20Katalonia,%20az%20autonomia-statum%202006-os%20reformja.pdf (2014.12.21.)

⁴ Katalónia tényleg elszakadhat?

http://index.hu/tudomany/tortenelem/2013/02/19/katalonia_elszakad/ (2014.12.21.)

létre.⁵⁶

Katalónia helyzete a XX. században

A spanyol polgárháború idején (1936–1939) Katalónia a köztársasági kormány támogatója volt, mert annak keretében számukra nagyobb autonómiát biztosítottak volna. 1939-ben Franco csapatai elfoglalták a katalán fővárost. Miután Franco tábornok győzedelmeskedett a polgárháborúban, a megtorlások elől menekülők 60%-a katalán volt.⁷

A Franco rezsim alatt a katalán kultúra ellehetetlenítése volt a cél. Betiltották a katalán nyelvet, a filmeket és az irodalmat is. A központi vezetés katalán-ellenessége egészen az 1970-es évekig fenn állt és ez az ellenségesség csak növelte a katalánok elszakadási vágyát.

A Franco-rezsim utáni demokratizálódás folyamata

Franco uralma után,⁸ 1977-ben I. János Károly került a trónra és Spanyolország elindult a demokratizálódás útján. 1977-ben tartották az első demokratikus választásokat. Barcelonában visszaállították a Katalán Autonóm Kormányzatot (Generalitat de Catalunya), melynek első elnöke Josep Tarradellas volt. 1978-ban fogadták el a spanyol alkotmányt, mely rendezte az állam területi tagozódásának kérdését is. Ez kulcsfontosságú kérdés, mert Spanyolország lakossága több népcsoportból áll. Az alkotmányozók azonban nem tudtak megegyezni minden területi tagozódást érintő kérdésben, ezért csak a keretszabályokat fektették le. A részletek szabályozása a központi és a regionális törvényhozóikra maradt.

1979 és 1983 között kialakították Spanyolország közigazgatási rendszerét, létrehozták az autonóm közösségek és városok rendszerét. A közösségeket eltérő,⁹ de széles önállósággal ruházták fel, így minden közösség rendelkezik saját parlamenttel és regionális kormánnyal. *„Az Alkotmány a spanyol nemzet, minden spanyol közös és oszthatatlan hazája megbonthatatlan egységén alapszik, és elismeri és szavatolja az országot alkotó nemzetiségek és tartományok önkormányzathoz való jogát és a valamennyiük közti összetartást.”¹⁰*

Már az alkotmány elfogadása óta zajlik azonban a központosított államszervezet lebontása és helyébe az autonóm közösségek kialakítása. Ez a folyamat abban is tetten érhető, hogy az autonóm közösségek státúumokat (estatuto autonomia) hoztak létre, melyben a közösség alapszabályait rendezték. Az autonómia-folyamat (proceso autonomia) megmutatkozott még az alkotmánybíróság alkotmányértelmező tevékenységében és a politikai pártok megállapodásaiban is. Az autonóm közösségek önkormányzata folyamatosan szélesedett és tökéletesedett a folyamat során.

A Katalán Autonómia Statútum 1979-ben lépett hatályba, és a Preambulum kimondja, hogy *„... a katalán nép visszanyeri öngazgatási intézményeit”*, valamint *„Katalónia kollektív identitásának kifejezője és meghatározója intézményeinek, az*

⁵ Baszkföld autonómiája a II. Köztársaság idején 1936-ban jött létre.

⁶ Farkas Vajk: Az autonómia folyamat Spanyolországban. http://bgazrt.hu/_dbfiles/blog_files/4/0000000304/Farkas%20Vajk%20-%20Az%20autonomia%20folyamat%20Spanyolorzagban.pdf (2014.12.21.)

⁷ Katalónia tényleg elszakadhat?

http://index.hu/tudomany/tortenelem/2013/02/19/katalonia_elszakad/ (2014.12.21.)

⁸ Franco 1975-ben halt meg.

⁹ Az autonóm közösségek jogai azonban nem teljesen azonosak, mivel mindegyikük egyedi autonómia-státúummal (estatuto de autonomía) rendelkezik.

¹⁰ Spanyolország Alkotmánya, 2. cikkely

állammal való kapcsolatának a más nemzetiségekkel és régiókkal való szabad szolidaritás keretén belül”.¹¹

Katalónia napjainkban.

A felerősödő függetlenségi vágy

Már az 1990-es évek elejétől folyamatosan alakítottak a Katalán Autonómia státútumon, viszont a tényleges reform lehetősége, csak 2003 végén, a regionális választások kapcsán vált elérhető céllá.

2005-ben a katalánok megpróbálták kivívni a pénzügyi függetlenséget, de sikertelen volt a kezdeményezés.

Az autonómia-folyamat eddigi legfontosabb állomása a 2006-ban elfogadott új *Katalán Státútum*. A státútum célja az volt, hogy az alkotmányos kereteken belül a lehető legnagyobb mértékű önkormányzást valósítsa meg. Ez a törekvés olyannyira sikerült, hogy 2010-ben az alkotmánybíróság úgy értékelte, miszerint a státútum több ponton is túllépte az alkotmány kereteit. Az alkotmánybíróság 2010-es határozata a katalán státútumról meghatározó jelentőségű, mert ebben a határozatban a bíróság értelmezi a spanyol területi berendezkedés több lényeges pontját, és ezzel együtt hozzájárul a pontos keretek kijelöléséhez.

A 2008-as gazdasági világválság Spanyolországot is jelentősen sújtotta. A gazdasági krízis felerősítette a katalánok függetlenedési törekvéseit, ugyanis Spanyolország többi részéhez képest a katalán gazdaság kevésbé volt sebezhető. A katalán gazdaság a spanyolországi GDP 20%-át adja, pedig csak a lakosság 16%-a él Katalóniában, miközben Katalónia csak az ország területének 6%-t foglalja el.¹² „Katalán közgazdászok azt állítják, hogy 8 százalékkal több adó hagyja el Katalóniát, mint amennyit a régió a központi kormányzattól kap, s emiatt a katalánok úgy vélik, hogy erejükön felül támogatják Spanyolország többi részét.”¹³

2012 szeptemberében, a Katalónia függetlenségért megtartott tömegtüntetésen 1,5 millióan vettek részt. A 2012 novemberében megtartott választásokon a korábban kormányzó, a függetlenséget támogató katalán párt, bár nem szerzett abszolút többséget, a függetlenség párti erőinek összesen 54%-os többségük volt a katalán parlamentben. Ez jelzi, hogy a függetlenségnek politikai támogatottsága is van.

2013 szeptemberében Katalóniában – a Balti-élőlánc mintájára – több százezer ember 400 kilométeres élőláncot¹⁴ alkotott a tartomány függetlenségének és egy erről szóló népszavazás megrendezésének a támogatására. Majd 2014 januárjában a katalán parlament elfogadta a *Szuverenitási Nyilatkozatot*. A Nyilatkozatot támogatták a katalán nacionalisták (CIU), a baloldali republikánusok (ERC), az ökoszocialisták (ICV) és a szeparatisták¹⁵ (CUP). A Nyilatkozat ellen

¹¹ Giró-Szász András: A katalán politikai és közigazgatási autonómia. 2. oldal. <http://epa.oszk.hu/00400/00462/00023/pdf/03tan03.pdf> (2014.12.21.)

¹² Matteo Cominetta (2012): Can Catalonia leave? Hardly http://estatico.vozpopuli.com/upload/Laura_Garcia/ubs-can-catalonia-leave-hardly.pdf (2010.12.21.)

¹³ Katalónia tényleg elszakadhat? http://index.hu/tudomany/tortenelem/2013/02/19/katalonia_elszakad/ (2014.12.21.)

¹⁴ Balti államok kb. két millió lakója 1989 augusztusában 600 kilométeres élőláncot alkotott a három országon keresztül, hogy emlékeztessenek a náci Németország és a Szovjetunió által aláírt Molotov–Ribbentrop-paktum ötvenedik évfordulójára, valamint kinyilvánítsák függetlenségi törekvéseiket.

¹⁵ A párt támogatói közül ketten tartózkodtak a Nyilatkozat elfogadásának szavazásán.

pedig a konzervatívok (PPC), a szocialisták (PSC) és a Ciutadans polgári mozgalom szavazott.

Az Artur Mas vezette jobbközép Konvergencia és Unió (CiU) kormányzó párt a függetlenedésről népszavazást akart, amit a katalán parlament 2014. november 8-dikára írt ki.

A föderalisták és a szeparatisták között eltérés volt abban, hogy mit is akarnak, ezért a népszavazáson két kérdésben kellett döntenie az embereknek. Az első kérdés: akarja-e, hogy állam legyen Katalónia? Ebben a kérdésben a szeparatisták és a föderalisták is egyetértének. A második kérdés: független állam legyen-e Katalónia?

Azok az emberek, akik különálló katalán államot szeretnének, de nem támogatják a függetlenedési szándékot, egy igennel és egy nemmel, a függetlenségpártiak két igennel, azok pedig, akik nem támogatják Katalónia függetlenedési szándékát, nemmel voksolhattak volna. Ezzel a rendszerrel minden katalánnak meg lett volna a lehetősége, hogy arra az opcióra szavazzon, amit leginkább preferál: hogy Katalónia független állam, vagy állam a spanyol államban, vagy továbbra is Spanyolország autonóm közössége legyen. A Spanyol Néppárt és a Spanyol Szocialista Munkáspárt (PSOE), Spanyolország legerősebb pártjai azonban elleneztek a referendumot.

2014 őszén a spanyol központi kormány illegálisnak tekintette a tervezett függetlenségi népszavazást, és panaszt nyújtott be ellene az alkotmánybíróságnál. A spanyol alkotmánybíróság szeptemberben felfüggesztette a népszavazás megtartását.

2014. november 9-én végül is megtartották a katalán népszavazást, de nem ügydöntő referendumként, ezért eredménye nem lett kötelező. A nem ügydöntő referendumon,¹⁶ minden 16 év feletti személy leadhatta voksát. A 7 millió lakosú Katalóniában megrendezett nem hivatalos népszavazáson több mint 2,3 millióan vettek részt.

A katalán–spanyol ellentét okai

A katalán–spanyol ellentét több okra is visszavezethető. Földrajzi okokból kialakuló ellentét, hogy Katalónia az Ibéria-félsziget északkeleti részén, a Földközi-tenger partján fekszik. Elhelyezkedése jelentős kereskedelmi előnyt jelent a félsziget többi részével szemben. Közelebb vannak például a jelentősebb európai piacok.

A spanyol–katalán ellentét oka az eltérő történelmi fejlődésükben is kereshető. Az arab hódítások után a katalán területeken kevesebb ideig éltek mórok, mint Spanyolország többi részén, ezért Katalónia jelenős részére nem terjedt ki a rekonkvizta.¹⁷ Ez azért fontos, mert a rekonkvizta fontos változást hozott a földtulajdonlásban is. Miután visszahódították a területeket a móroktól, a spanyol nemesség és az egyház jelentős területeket kapott, így kevesebb kézben összpontosultak a földbirtokok. Katalónia azon részeiben tehát, ahol nem volt jelen a

¹⁶ Keresetet nyújtott be a spanyol ügyészség a katalán elnök, valamint helyettese, Joana Ortega és Irene Rigau regionális oktatásügyi miniszter ellen a Katalónia függetlenné válásáról november elején rendezett "alternatív népszavazás" miatt. A spanyol ügyészség a katalán legfelsőbb bírósághoz nyújtott be keresetet, amelyben arra szólítják fel a törvényszéket, hogy a három katalán politikus ellen "közpénzek jogtalan elcsúsztatása", "polgári engedetlenség", "részhajló jogalkalmazás", valamint "hatalommal való visszaélés" miatt indítsanak eljárást.

¹⁷ A rekonkvizta Spanyolország középső és déli részének visszafoglalását jelentette a móroktól a 11–13. században.

rekonkvizta, nem alakult ki a klasszikus feudalizmus. A nagyobb földbirtoklás helyett a kereskedelemre és a gazdasági terjeszkedésre helyezték a hangsúlyt.

A Katalán/Aragóniai Királyság a középkorban hatalmas Földközi-tengeri birodalmat épített ki, ami magában foglalta többek között a Baleár-szigeteket, Szardíniát, Szicíliát, Görögország déli részét és a dél-franciaországi kikötővárosokat, valamint Montpelliert is.

A spanyol gyarmatosítás idején Katalónia nem részesült a gyarmatosítás hozadékából. A gyarmatosítás során megszerzett javak a kasztíliai nemességhez vándoroltak, a nemesség pedig földbirtokainak növelésére fordította a pénzt, hogy növeljék presztízsét. Ez a folyamat, még inkább növelte a szakadékot a spanyol nemesség és a katalán elit között. Katalóniában egy erős középosztály alakult ki, törekedtek az oktatás¹⁸ és az infrastruktúra fejlesztésére is. Aragónia és Kasztília egyesülése után is a tanult középréteg segítségével állt ellen a katalán parlament a magas adóknak, amit a kasztíliai parlamentnek nem sikerült elérnie.

Nagyon fontos oka az ellentétnek, a kulturális különbség is. A katalán és spanyol nyelv bár mindkettő a latin nyelvcsalád tagja, de más töről származnak.

Katalónia függetlensége melletti érvek

A főbb érvek a következők:

1. A lakosság támogatása

A lakosság körében nagy a társadalmi és politikai támogatottsága a függetlenedésnek. Az elmúlt években jelentősen megnőtt a lehetősége Katalónia függetlenségének, aminek fő oka a függetlenedést övező politikai és társadalmi konszenzus.

2. Teljes gazdasági, politikai szuverenitás

A függetlenség elnyerése esetén nem vonna el több pénzt a spanyol kormány Katalóniától, így a katalánok teljesen szabadon dönthetnék el, hogy a megtermelt jövedelmüket mire fordítják. A politikai függetlenség elnyerésével nem kellene a katalánoknak a spanyol igazgatási és politikai intézményekhez igazodniuk, így lehetőség lenne a teljesen önálló katalán igazgatás kiépítésére.

3. Nem kell a szegény spanyol tartományokat támogatni

A gazdasági szuverenitáshoz kapcsolódik, de a függetlenség egyik nagyon fontos érve az, hogy nem kellene tovább támogatni a szegény spanyol tartományokat, így Katalóniában maradna a megtermelt jövedelem.

4. Nagyobb önállóság az infrastruktúra és a kultúra fejlesztésében

A katalánok egyik fő problémája, hogy úgy vélik, a spanyolok elhanyagolják Katalónia infrastrukturális fejlesztését. Ha a madridi kormány nem vonna el jövedelmet Katalóniától, jobban lehetne a térséget fejleszteni. Nagyobb összeg jutna a katalán kultúra fejlesztésére is.

Katalónia függetlensége elleni érvek

Bár nagyon sok érv szól Katalónia függetlensége mellett, de a függetlenséget ellenzők is nagy súllyal bíró érveket tudnak felhozni:

1. A legfontosabb ellenérv az Európai Unió tagságával van összefüggésben. Az Európai Unió tagság nem jár automatikusan. Az újonnan létrejövő szuverén államnak, újból kérnie kellene felvételét az Európai Unióba, ami akár több évet

¹⁸ A 15. század közepére Aragónia/Katalónia hat egyetemmel büszkélkedhetett, míg Spanyolország többi részén összesen csak négy volt.

is vehet igénybe. Mi történne a 7 millió katalánnal, aki *most* rendelkezik uniós útlevelemmel, ha az Európai Unió megvonná tőlük ezt a jogot?

2. A másik nagyon fontos érv szintén kapcsolatban van az Európai Unió tagsággal, de csak közvetetten kapcsolódik hozzá. Több spanyol és EU-s tagállam bejelentette, hogy ha a terület függetlenedik, elhagyják Katalóniát. A büntetési szándék mellett, a kivonulást bejelentő államok álláspontját alátámasztja az is, hogy a független, ám nem EU-s tagállamban a jogi és politikai környezet megváltozna. Azok az előnyök, melyek eddig uniós tagállam részeként jártak, elvesztenék a vállalatok. Jogi értelemben nincsen olyan EU-szerződés, amely a belső bővítés vagy belső kiválás kérdését szabályozná. Ma 7 millió katalán rendelkezik uniós útlevelemmel, az Európai Unió megvonná tőlük ezt a jogot? Katalónia egyébként minden EU-tagsági elvárásnak és kötelezettségnek megfelelne. A Katalán Köztársaság kettős katalán-spanyol állampolgárságot ismerne el lakosai számára.
3. A harmadik érv a függetlenedéssel szemben, hogy jelentős gazdasági visszaesés történne Spanyolországban, amit Katalónia is megérezne gazdaságilag. Spanyolország leggazdagabb része Katalónia, jelentős befizetője a központi költségvetésnek. A Katalónia által befizetett pénz nagy része a szegényebb spanyol területek felzárkóztatásra fordítódott, ezért például Andalúzia vagy Extremadura működése megoldhatatlanná válna gazdasági elemzők szerint.
4. A negyedik fontos érv elsősorban külpolitikai jellegű: a már független Katalán Köztársaságnak ki kellene építenie nemzetközi és diplomácia kapcsolatait. Felvételt kellene kérni például az ENSZ-be. Konzulátusok és nagykövetségeket kellene létesítenie. Ez a folyamat jelentős anyagi teher lenne.
5. Nem elhanyagolható szempont az sem, hogy Katalónia és Spanyolország között ellenséges viszony alakulna ki. Jelenleg is a spanyolok nagy része ellenzi a katalánok függetlenségét.
6. Katalónia függetlensége elindítana más függetlenségi, szeparatista, nacionalista mozgalmakat akár Spanyolországon belül, akár az Európai Unión belül. Spanyolországban például jelentős támogatottsága van a független Baszkföldnek.

A függetlenség elnyerésének módja

Egy új állam keletkezése, a nemzetközi jog alapján, több módon is megvalósulhat. Államkeletkezés napjainkban már csak származékos módon történhet (például fúzióval, elszakadással, szétválással vagy utódlással). Katalónia esetében az elszakadás lenne az állam keletkezésének a módja. De a jogdogmatikai útnál sokkal fontosabbak a függetlenné válás gyakorlati részei:

1. Legfontosabb lépés a spanyol alkotmány módosítása, hiszen a jelenlegi alkotmány csak a cortes által kiírt népszavazást ismeri el. Ez a lépés a legnehezebb, hiszen Spanyolország jelenlegi kormányzó pártja és a társadalom többsége is ellenzi a katalánok függetlenedését.
2. Népszavazáson a lakosságnak ki kell nyilvánítania, hogy függetlenedni szeretne.

3. A spanyol és a katalán kormánynak forгатókönyvet kellene kidolgoznia a kiválás békés folyamatáról. Meg kell állapodni a pontos államhatárról, az államadósság¹⁹ mértékéről.
4. A már független katalán államnak kérnie kell felvételét a nemzetközi szervezetekbe, hiszen az EU Szerződés 43. cikke kimondja, hogy egy EU-tagállamból kiváló új független állam nem lesz automatikusan tagja az Európai Uniónak.

Összegzés

Az Európai Unió tagállama csak olyan ország lehet, amelynek stabil demokratikus berendezkedése van. Sokan úgy látták, hogy az egységes Európa létrejötte után a nemzetállamok léte nem lesz releváns. Ez az elmélet napjainkban megdőlni látszik, hiszen több tagállamban is erősödik a függetlenedés gondolata.

2014 októberében Skócia dönthetett arról, hogy 1707 után újra független állam legyen-e. A Skót népszavazás a végén szoros eredményt hozott, de a függetlenséget ellenzők kerültek többségbe. Így Skócia függetlensége a közeljövőben biztosan nem valósul meg. Viszont egy független Katalán Köztársaság létrejöttének reális esélye lehet, hiszen Katalóniában jelentős politikai és társadalmi támogatottsága van a függetlenségnek.

Bár a 2014 novemberében lezajlott népszavazás nem volt ügьdöntő, mivel a spanyol alkotmánybíróság alkotmányellenesnek nyilvánította, de a jelenlegi Artur Mas vezette katalán kormány továbbra is a függetlenedés pártján áll. Artur Mas több nyilatkozatában kifejtette, hogy ha a spanyol kormányzat nem módosítja, az alkotmányt vagy nem bocsátja népszavazásra a katalán függetlenség ügyét, akkor más módszerekkel is, de el fogják érni a függetlenséget. Láthatjuk, hogy a katalán kormány nagyon elszánt, jelentős a politikai és társadalmi támogatottsága.

Bármely nép, amely az Európai Unióban eléri a függetlenséget, az a többi nép számára is motiváló erőt jelent. A katalánok mellett a baszkok is törekednek a függetlenség elérésére. Belgiumban a gazdag flamand és a szegény vallon ellentét egyre jobban erősödik. De Romániában is gyakran felerősödnek a nagyobb autonómiát akaró törekvések, például Székelyföld vagy Erdély esetében is. Ezért nagyon nagy a tétje annak, hogy a katalánok függetlenségi szándéka meddig jut el.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Spanyol Alkotmány

<http://www.jakabffy.ro/magyarkisebbseg/index.php?action=cimek&lapid=8&cikk=m980119.htm> (2014. 02. 28.)

Domonkos András: A katalán autonómia és kibővítésének aktuális kérdései. EU working papers, 2010/2. 73–86. oldal

http://elib.kkf.hu/ewp_10/2010_2_06.pdf (2014. 12. 21.)

Giró-Szász András: A katalán politika és közigazgatási autonómia. Kisebbségkutatás, 2004/3. 446–466. old.

<http://epa.oszk.hu/00400/00462/00023/pdf/03tan03.pdf> (2014. 12. 21.)

¹⁹ A spanyol államadósság jelenleg a GDP 90 százalékán áll. Ezt lakosságárányosan is feloszthatják majd (mint Szlovákia és Csehország szétválásakor) és hozzájönne még Katalónia, mint régió által felvett hitelek állományát is

Nagy Sándor Gyula: Katalónia a következő független állam Katalóniában? Közgazdaság : tudományos füzetek, 2013/1. 213–217. old. http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/1165/1/kg_2013n1_03.pdf (2014. 12. 21.)

Farkas Vajk: Az autonómia folyamat Spanyolországban. Kisebbségkutatás, 2013/1. 91–120. old.

http://bgazrt.hu/dbfiles/blog_files/4/0000000304/Farkas%20Vajk%20-%20Az%20autonomia%20folyamat%20Spanyolorszagban.pdf (2014. 12. 21.)

Sipos Katalin: Katalónia: az autonómia-statútum 2006-os reformja: történelmi előzmények, jog háttér. Kisebbségkutatás, 2013/1. 60–90. old.

http://bgazrt.hu/_dbfiles/blog_files/3/0000000303/Sipos%20Katalin%20-%20Katalonia,%20az%20autonomia-statutum%202006-os%20reformja.pdf (2014. 12. 21.)

Szilágyi István: Politikai önkormányzatiság versus önálló államiság – a katalán dilemma Mediterrán és Balkán fórum. 2010/3. 2–7. oldal

http://epa.oszk.hu/02000/02090/00013/pdf/EPA02090_Mediterran_Balkan_Forum_2010_04_03_01-07.pdf (2014. 12. 21.) Matteo Cominetta, “Can Catalonia Leave? Hardly,” European Economic Focus 18 October 2012, 1–10. oldal

http://estatico.vozpopuli.com/upload/Laura_Garcia/ubs-can-catalonia-leave-hardly.pdf (2015. 01. 28.)